

gulering af retsstillingen for personer, der hendsidder i forvaring i medfør af retsplejelovens regler. Baggrunden for rådets opfattelse er, at der i disse tilfælde ikke er tale om strafferetlig forfølgning, men om et retsmiddel, der har til formål at gennemtvinge en oplysningspligt. Videre overvejelser om dette spørgsmål må derfor ske i anden sammenhæng.

Problemstillingen er for nylig aktualiseret i en kendelse afsagt af Østre landsret den 22. august 2003, hvor landsretten omgjorde en kendelse fra Kriminalretten i Hillerød afsagt den 8. august 2003. I kendelsen fra august havde kriminalretten med henvisning til bl.a. frihedsberøvelsens formål bestemt, at et vidne, som var taget i forvaring efter retsplejelovens § 178, stk. 1, nr. 5, ikke måtte få udgang, ligesom der med sædvanlig domstolskontrol kunne iværksættes besøgs- og brevkontrol for vidnet.

Landsretten fastslog, at politiet ikke kan iværksætte besøgs- og brevkontrol over for et vidne, der er taget i forvaring. Landsretten udtalte følgende:

»Landsretten lægger vægt på, at en varetægtsfængslets adgang til brev- og besøgskontrol er nærmere reguleret i retsplejelovens § 771 og § 772. Det fremgår af disse bestemmelser bl.a., at varetægtsfængslingens øjemed og hensynet til efterforskningen kan begrunde begrænsninger i adgangen til besøg og afsendelse og modtagelse af breve. Som anført i den påkærede kendelse må det antages, at disse regler ikke kan anvendes analogt i den foreliggende situation. Landsretten finder, at den adgang, der efter retsplejelovens § 178, stk. 1, nr. 5, består for at lade et vidne tage i forvaring, må anses for begrundet i vidnets forpligtelse til at møde for retten og der afgive forklaring, jf. retsplejelovens § 171. En begrænsning som den skete, der er begrundet i at hindre vidnets kommunikation med andre, både tiltalte og eventuelle rette gerningsmænd, findes primært at varetage sådanne hensyn, som må sidestilles med de ovennævnte hensyn. Retten finder derfor, at beslutning om brev- og besøgskontrol i den foreliggende situation kræver et sikkert hjemmelsgrundlag, som ikke ses at foreligge. Den påkærede kendelses bestemmelse om besøgs- og brevkontrol ophæves derfor.«

Efter Justitsministeriets opfattelse er der behov for i retsplejeloven at fastslå, hvordan forvarede vidner og skyldnere skal behandles. På linie med hvad der gælder for varetægtsarrestanter, foreslår Justitsministeriet, at de nærmere regler for behandlingen fastlægges administrativt. Der foreslås derfor indsat en hjemmel i retsplejelovens § 178 til justitsministeren til at udstede nærmere regler for behandlingen af vidner og

skyldnere, jf. lovforslagets § 1, nr. 8 (forslag til retsplejelovens § 178, stk. 10).

Med hjemmel i lovforslagets § 1, nr. 8, er det hensigten, at Justitsministeriet (Direktoratet for Kriminalforsorgen) udarbejder nærmere retningslinier for, hvor den forvarede skal anbringes, hvilke rettigheder og pligter den forvarede har under anbringelsen samt nærmere om den forvaredes kontakt til samfundet mv. Ved udarbejdelse af de administrative forskrifter vil der blive taget udgangspunkt i reglerne om ophold i varetægtsfængsel, idet Justitsministeriet finder, at reglerne for varetægtsfængslede i vidt omfang vil kunne finde anvendelse på vidneforvarede mfl. Bl.a. er det Justitsministeriets opfattelse, at forvarede vidner og skyldnere bør anbringes i varetægtsfængsel (arresthus), og at der ikke bør fastsættes arbejdspligt for disse personer.

For så vidt angår spørgsmålet om, i hvilket omfang vidneforvarede mfl. kan undergives indskrænkninger navnlig i relation til kontakten til samfundet uden for institutionen, er det Justitsministeriets opfattelse, at dette på linie med, hvad der gælder for varetægtsarrestanter, bør reguleres direkte i retsplejeloven. På den baggrund foreslår ministeriet, at der indsættes bestemmelser om besøgskontrol og brevkontrol mv. svarende til de gældende bestemmelser for varetægtsarrestanter i retsplejelovens §§ 771-773. I modsætning til reglerne for varetægtsarrestanter vil det ikke være politiet, men den ret, der har besluttet, at den pågældende i medfør af retsplejelovens § 178, stk. 1, nr. 5, § 494, stk. 2, eller § 497, stk. 2, skal anbringes i forvaring, der skal tage stilling til, hvorvidt den forvarede kan nægtes besøg, om udgangstilladelse, og om der kan ske gennemsyn af breve til og fra den forvarede.

Der henvises nærmere til lovforslagets § 1, nr. 8, 10 og 11 (forslag til indsættelse af stk. 4-10 i retsplejelovens § 178, og stk. 3 i § 497, stk. 2, samt ændring af sidste punktum i § 494, stk. 2), og bemærkningerne hertil.

7. Frivillig overførsel af en varetægtsarrestant til en institution under kriminalforsorgen

7.1. Gældende ret

Det fremgår af retsplejelovens § 777, 1. pkt., at en varetægtsarrestant med rettens godkendelse kan anbringes i en anstalt for personer, der udstår frihedsstraf eller forvaring, eller i hospital mv., jf. straffelovens §§ 68 og 69, hvis den pågældende selv, anklagemyndigheden og institutionens ledelse samtykker heri (anteciperet afsoning). Bestemmelsen anvendes primært i de situationer, hvor sigtede helt eller delvis er-